

Către: Ioana Morovan, EurActiv.ro/ Hotnews.ro

În urma solicitării dvs., vă transmitem o prezentare a celor mai recente date despre evaluarea POR 2007-2013

Studiile de evaluare a Programului Operațional Regional arată că Regio 2007-2013 are un impact pozitiv pentru beneficiarii care au apelat la finanțare, dublat de un efect de propagare în întreaga comunitate, pentru cele 5 domenii majore de intervenție care au făcut obiectul unor analize de tip contrafactual.

Regio - Programul Operațional Regional 2007-2013 - se apropie de final; ultimele proiecte aflate în implementare trebuie încheiate până cel târziu 31 decembrie a.c. În această etapă a programului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) urmărește, prin Autoritatea de Management a programului (AMPOR), să măsoare impactul programului asupra dezvoltării regionale în România.

Impactul programului Regio 2007-2013 a fost măsurat, într-o primă etapă, pentru 5 dintre cele 13 domenii majore de intervenție (DMI) ale programului. În acest scop, AMPOR a contractat realizarea unor [studii de evaluare](#) a efectelor programului în care a fost folosită, pentru prima dată în România, [metoda contrafactuală](#).

Astfel, Regio a contribuit într-o măsură semnificativă la creșterea calității vieții în orașele care au beneficiat de fonduri prin acest program, iar centrele urbane au devenit mai atractive pentru persoanele active și pentru mediul de afaceri. Infrastructurile de servicii sociale finanțate prin Regio au fost de mai bună calitate, au avut utilizatori mai mulți și mai mulțumiți decât cele care nu au atras o astfel de finanțare. Atragerea de fonduri Regio a dus la îmbunătățirea infrastructurii și dotării unităților din învățământ beneficiare, contribuind astfel la creșterea ratei de participare școlară. Pentru microîntreprinderi, impactul Regio se traduce în locuri de muncă nou create, performanțe mai bune și de durată și creșterea capacității antreprenoriale (capacitate crescută de organizare, de exploatare a oportunităților de piață, de diversificare și reorientare a activității). În domeniul turism, fondurile Regio 2007-2013 au contribuit la creșterea spațiilor de cazare, a numărului de turiști, a gradului de ocupare și a cifrei de afaceri - în unitățile beneficiare față de unitățile care nu au implementat proiecte Regio.

Studiile de evaluare contrafactuală s-au derulat în perioada aprilie 2014 - martie 2015 pentru: DMI 1.1. - Poli de dezvoltare urbană;

DMI 3.2.- Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii serviciilor sociale;

DMI 3.4.- Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale, preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formarea profesională continuă;

DMI 4.3. - Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor;

DMI 5.2.- Crearea/dezvoltarea/modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale cu potențial turistic și pentru creșterea calității serviciilor turistice.

Rezultatele ultimelor trei studii de evaluare a impactului vor apare în luna iulie 2015, cu prezentarea efectelor măsurate pe alte șase intervenții ale Regio.

Evaluarea contrafactuală de impact este o familie de metode care aplică instrumente econometrice pentru datele statistice care descriu impactul unei forme de intervenție asupra mediului economic și social. Astfel, acest tip de evaluare evidențiază diferența dintre grupul de beneficiari de finanțare europeană și non-beneficiari, măsurată înainte și după intervenția POR 2007-2013.

Principalele concluzii ale studiilor privind cele 5 domenii sunt redate mai jos, date suplimentare fiind disponibile, pentru fiecare DMI în parte, în anexele atașate.

DMI 1.1. - ORAȘE - POLI DE DEZVOLTARE URBANĂ

- În orașele participante la program, **au fost constatate valori mai mari ale indicatorilor care descriu calitatea vieții** față de orașele non-beneficiare. Astfel, studiul de evaluare a constatat că **numărul mediu al persoanelor angajate este mai mare cu 8,31%**, iar **rata șomajului este mai mică cu 0,89%**, comparativ cu orașele non-beneficiare.
- **Centrele urbane care au derulat proiecte Regio au devenit mai atractive pentru forța de muncă activă și pentru investiții** și au atras mai mulți imigranți decât cele care nu au participat la program: **rata nașcuților vii este mai mare cu 5,5%** iar **rata imigrației este dublă**, diferența dintre beneficiari și non-beneficiari fiind de 120,72%.
(*detalii în [Anexa DMI 1.1. - Poli de dezvoltare urbană](#)*)

DMI 3.2.- SERVICII SOCIALE

- Infrastructurile de servicii sociale care au beneficiat de fondurile Regio 2007-2013 **au avut mai mulți utilizatori** în perioada 2012-2014, decât cele non-beneficiare. Dintre acestea, centrele rezidențiale au înregistrat cel mai mare număr de utilizatori, față de celelalte categorii de centre.
- **Numărul angajaților echivalenți cu normă întreagă în unitățile finanțate prin Regio a crescut**, față de cel din instituțiile non-beneficiare.
- **Calitatea serviciilor oferite în centrele sociale a crescut** - prin furnizarea unor servicii noi sau îmbunătățite, creșterea numărului de utilizatori, îmbunătățirea dotărilor și achiziționarea de echipamente moderne. Persoanelor vârstnice, pacienților cu boli în stadiu terminal și copiii și adulților cu dizabilități severe li s-au oferit **servicii mai bune în centrele rezidențiale, de zi și de îngrijire paliativă**, prin reabilitarea și dotarea spațiilor de asistare, cu respectarea standardelor UE actuale privind cazarea și prin asigurarea de oportunități de incluziune socială.
- **Nivelul de satisfacție a utilizatorilor față de serviciile, spațiile, instalațiile și utilitățile acestor centre este ridicat**, iar **percepția de îmbunătățire a serviciilor, facilităților și utilităților**, după intervențiile finanțate prin Regio, **este larg răspândită**.
(*detalii în [Anexa DMI 3.2. - Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii sociale](#)*)

DMI 3.4.- INFRASTRUCTURĂ EDUCAȚIONALĂ

- **Îmbunătățirea infrastructurii de educație preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formarea profesională continuă, mai ales în localitățile sărace** - investițiile prin DMI 3.4 au dat rezultatele cele mai bune acolo unde resursele alternative (bugetul local și bugetul național) nu permiteau finanțări de amploare. În particular, în localitățile sărace, unde diferențele între baza materială a școlilor beneficiare de finanțare, față de cele non-beneficiare, sunt mari; de ex., **gradul de dotare cu logistică în școlile generale care au beneficiat de finanțare este cu 5,6% mai mare decât în cele non-beneficiare**.
- **Efectul de „propagare” a rezultatelor:** de modernizarea acestor infrastructuri educaționale beneficiază și alți elevi din aceeași localitate, care nu sunt înscriși în școala

vizată de investiții (de ex., de laboratoarele moderne de limbi străine, științe și informatică, de centrele de artă sau de facilitățile pentru practicarea sporturilor).

- **Facilitarea accesului la educație**, în special a copiilor/tinerilor din mediul rural, a celor din medii sociale vulnerabile sau a celor cu dizabilități - prin crearea unui mediu de învățare mai prietenos, mai bine adaptat și prin dotarea cu echipamente și materiale moderne.

(detalii în [Anexa DMI 3.4. - Reabilitarea/ modernizarea/ dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă](#))

DMI 4.3 - MICROÎNTRINDERI

- **Microîntreprinderile care au beneficiat de sprijin prin DMI 4.3 și-au mărit personalul, în medie, cu 3 angajați**, față de cele care nu a avut finanțare.

- Beneficiarii proiectelor finalizate în 2009 au avut performanțe mai bune, iar la 4 ani după finalizarea intervenției, **aceștia au cu 2,4 locuri de muncă per microîntreprindere mai mult decât non-beneficiarii comparați**.

- **Al doilea apel de proiecte a fost mai eficient decât primul**, în ce privește crearea de locuri de muncă, datorită susținerii financiare totale din partea Fondului European de Dezvoltare Regională - FEDR.

- **Între factorii esențiali care au contribuit la obținerea finanțării de către microîntreprinderi se remarcă disponibilitatea informațiilor despre finanțări pe site-uri web relevante, apartenența la sectorul servicii (microîntreprinderile din sectorul construcțiilor și industriei au o tendință mai scăzută de a aplica la finanțare, comparativ cu cele din sectorul serviciilor) și situația financiară bună înainte de finanțare.**

- **Beneficiarii Regio 2007-2013 au o capacitate crescută de a exploata oportunitățile de piață, de a se orienta strategic, de a trece de la comercializare la producție, de a furniza noi servicii și de a se reorienta, schimbând domeniul de activitate:** antreprenorii beneficiari au făcut modificări substanțiale ale produselor și serviciilor, care au dus la apariția de noi branduri, noi produse, noi oportunități de piață. Astfel, putem considera că cea mai importantă valoare adăugată a DMI 4.3 este creșterea capacității antreprenoriale a beneficiarilor.

- **Simpla solicitare a unui plan de afaceri, necesar pentru depunerea proiectului, a stimulat o reorganizare generală a activităților microîntreprinderilor și a asigurat resursele financiare adecvate**, în special în cadrul celui de-al doilea apel de proiecte, pentru a finanța investițiile;

(detalii în [Anexa DMI 4.3. - Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor](#))

DMI 5.2 TURISM

- **A crescut numărul camerelor și al locurilor de cazare nou create: cu 28,25 camere nou create/beneficiar IMM și cu 50,42 locuri de cazare per beneficiar IMM nou create**, prin comparație cu unități din turism similare care nu au beneficiat de intervenția DMI 5.2.

- **A crescut numărul de „sosiri” și de „înnoptări”:** beneficiarii privați ai DMI 5.2 au înregistrat în 2013, față de 2009, creșteri de 2-3 ori ale numărului de „sosiri” (inclusiv sosiri de turiști străini) și de „înnoptări” (inclusiv turiști străini).

- **Gradul de ocupare a beneficiarilor Regio a crescut, ca medie, de la 37,44% la 45,63%**, peste valorile înregistrate la nivel național, de aproximativ 25%.

- **Numărul de angajați/beneficiar IMM a crescut, ca și cifra de afaceri:** DMI 5.2 a adus fiecărui beneficiar IMM cu 12,40 mai mulți angajați, o creștere a cifrei de afaceri totale cu 1.122.536 lei și o creșterea a cifrei de afaceri din turism cu 933.995 lei.

• Impactul proiectelor finanțate prin DMI 5.2 al Regio este mai puternic la nivel local și zonal, prin locurile de muncă create și taxele și impozitele virate la bugetul local, dar și prin stimularea altor investiții și a afacerilor conexe. **Proiectele cele mai eficiente sunt cele implementate în orașele mari și în stațiuni turistice de interes național și local.** Proiectele care au aplicat un concept „integrat” (în sensul modernizării și extinderii infrastructurii existente și diversificării produsului turistic prin dezvoltarea unei infrastructurii de agrement sau adăugarea unei astfel de infrastructuri sau a unei capacități de cazare deja existente) au un impact superior prin comparație cu investițiile realizate doar în infrastructura de cazare.

(detalii în [Anexa DMI 5.2. - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice](#))

* * *

Context

Scopul studiilor de evaluare a impactului a fost dublu: evidențierea efectelor generate de investițiile făcute din Fondul European de Dezvoltare Regională-FEDR și fundamentarea unor decizii bazate pe date și dovezi, pentru următoarea perioadă de programare, 2014-2020.

Metodele folosite

În realizarea studiilor de evaluare, au fost utilizate 3 tipuri de metode:

- Metode de colectare a datelor: recenzia literaturii de specialitate; preluarea de informații din surse administrative și secundare; interviu individual; focus grup; studiu de caz; ancheta de teren.
- Metode de analiză cantitativă: analiza contrafactuală: metoda DiD (Difference in Difference); corelarea scorului de propensiune (Propensity Score Matching); designul discontinuității regresiei.
- Metode de analiză calitativă: studii de caz; panelul de experți; benchmarking; grup nominal.

Informații suplimentare despre program:

- [Programul Operațional Regional 2007-2013](#)
- [Programul Operațional Regional 2014-2020](#)

Materiale audio-video

Pe site-ul programului sunt disponibile materiale audio-video care ilustrează contribuția Regio 2007-2013 în cazul unor proiecte concrete: <http://www.inforegio.ro/ro/informare-si-publicitate/materiale-audio-video.html>

ANEXE

ANEXA DMI 1.1.

Evaluarea de impact a Domeniului Major de Intervenție 1.1. - Poli de dezvoltare urbană:

DMI 1.1. a avut ca obiectiv creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă în orașe, prin reabilitarea infrastructurii urbane și îmbunătățirea serviciilor urbane, inclusiv a serviciilor sociale, precum și prin dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor și a antreprenoriatului.

Au putut solicita finanțare autoritățile administrației publice locale, asociațiile de dezvoltare comunitară care cuprind un oraș/municipiu centru urban, pol de creștere, respectiv pol de dezvoltare urbană sau parteneriate între unități administrative-teritoriale din mediul urban.

Până în decembrie 2013 au fost semnate **493 contracte de finanțare**, cu o valoare de **2,0 miliarde de euro**, din care contribuția comunitară a fost de 1,26 miliarde euro (gradul de contractare a fost de 117%). 115 proiecte dintre acestea, erau finalizate, cu o valoare totală eligibilă de 183,9 milioane euro, din care valoarea FEDR a fost de 104,0 milioane euro (9,6% din alocarea FEDR).

Principalele concluzii ale analizei

Măsurile finanțate prin DMI 1.1. au avut un impact pozitiv asupra dezvoltării urbane, contribuind semnificativ la creșterea valorilor indicatorilor care măsoară calitatea vieții:

1. În orașele participante la program, a crescut calitatea vieții și au fost create noi locuri de muncă: la începutul perioadei de finanțare (2007-2008), conectivitatea populației la nivel urban era unul dintre principalele obstacole în calea dezvoltării și creșterii economice. Investițiile în infrastructura de conectivitate au avut un efect net pozitiv asupra dezvoltării economice și sociale: **indicele calculat de calitate a vieții pentru centrele urbane care au participat la program este cu 12,7% mai mare față de cel calculat în orașele care nu au beneficiat de intervenție.**

În același timp, în implementarea proiectelor de infrastructură s-au constatat valori mai mari ale indicatorilor care descriu calitatea vieții față de orașele non-beneficiare, astfel, numărul mediu al persoanelor angajate este mai mare cu 8,31%, iar rata șomajului este mai mică cu 0,89%, comparativ cu orașele non-beneficiare.

2. Centrele urbane care au derulat proiecte Regio au devenit mai atractive și au atras mai mulți imigranți decât cele care nu au participat la program: rata nașcuților vii este mai mare cu 5,5% iar rata migrației s-a dublat, ajungând la 120,72%.

Contribuția pozitivă a programului la lansarea și promovarea unei abordări integrate și colaborative a fost sprijinită de **procesele de participare și consultare** care au implicat cetățenii, asociațiile de interese, ONG-urile, actorii economici și universitățile.

Analiza calitativă arată că multe dintre aceste proiecte **nu ar fi putut fi realizate fără acoperirea mare a resurselor financiare puse la dispoziție de către DMI 1.1.** Mai mult decât atât, și în cazurile în care proiectele ar fi fost finanțate din alte surse, respectiv bugetele locale, DMI 1.1 a făcut posibilă reducerea perioadei de timp necesare pentru a finaliza proiectele de dezvoltare locală.

ANEXA DMI 3.2.

Evaluarea de impact a Domeniului Major de Intervenție 3.2. - Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii sociale:

Acest domeniu major de intervenție a avut un “impact localizat”, gradul de utilizare fiind deosebit de mare în București-Ilfov și în Sud-Vest Oltenia (cele două regiuni având cea mai mică rată de respingere a proiectelor, 24% respectiv 23%).

Începând cu decembrie 2013 s-a înregistrat un progres în ceea ce privește numărul de proiecte contractate.

Rezultate așteptate:

- asigurarea unor condiții sociale și îmbunătățirea calității vieții în toată țara;
- oferirea de noi oportunități de incluziune socială și inserție pe piața muncii pentru numeroase persoane aflate în dificultate;
- ridicarea presiunii asupra membrilor activi ai familiilor, preocupați cu îngrijirea persoanelor aflate în întreținere, în timpul programului de lucru.

Buget: POR a alocat Domeniului Major de Intervenție 3.2. suma de **94.594.252 Euro**, dintre care **82.049.252 Euro** prin FEDR. (Sursa: DCI 2014)

Perioada analizată: 2008-2012.

Numărul proiectelor REGIO analizate: 35 de proiecte.

Principalele concluzii ale analizei

- **Infrastructurile de servicii sociale care au beneficiat de DMI 3.2 au o performanță mai bună, ca număr de utilizatori în perioada 2012-2014, decât cele non-beneficiare.**
- **Dintre acestea, centrele rezidențiale finanțate au înregistrat un număr de utilizatori mai mare decât celelalte categorii de centre. În termeni comparativi, DMI 3.2 a fost mai eficace în creșterea numărului de utilizatori în centrele rezidențiale decât în celelalte tipuri de centre.**
- **Numărul angajaților echivalenți cu normă întregă în unitățile respective a crescut, față de cel din instituțiile non-beneficiare. DMI 3.2 a produs, chiar dacă limitat, rezultate semnificative în ce privește numărul de angajați. O creștere redusă a angajaților înseamnă că infrastructurile de servicii sociale au fost în măsură să acopere cheltuielile cu noul personal și să își adapteze modul de organizare în consecință. Luând în calcul faptul că centrele sociale considerate ca non-beneficiari în analiza efectuată și-au redus, în medie, personalul în perioada 2012-2014, performanța redusă, dar pozitivă a beneficiarilor, indică faptul că DMI 3.2. a produs rezultate semnificative în ceea ce privește numărul de angajați.**
- **Calitatea serviciilor oferite în centrele sociale a crescut** - la nivelul beneficiarilor se constată furnizarea unor servicii noi sau îmbunătățite, creșterea numărului de utilizatori, îmbunătățirea dotărilor și achiziționarea de echipamente moderne.

Pentru persoanele vârstnice, DMI 3.2. a îmbunătățit serviciile sociale în centrele rezidențiale și de zi prin reabilitare și, în unele cazuri, a îmbunătățit serviciile de îngrijire paliative prin achiziționarea echipamentului necesar spațiilor de asistare a pacienților.

Pentru copii și adulți cu dizabilități severe, DMI 3.2. a contribuit la asigurarea unui echipament modern în cadrul centrelor, cu respectarea normelor și standardelor UE actuale privind cazarea și asigurarea de noi oportunități de incluziune socială.

- **Nivelul de satisfacție a utilizatorilor în ce privește serviciile, spațiile, instalațiile și utilitățile acestor centre este ridicat iar percepția de îmbunătățire a serviciilor, spațiilor, facilităților, utilităților, după intervențiile finanțate prin DMI 3.2. este larg răspândită.**

- În același timp, **sustenabilitatea efectelor proiectelor finanțate prin DMI 3.2. reprezintă o provocare:** Chiar dacă studiile de caz indică o capacitate îmbunătățită a infrastructurii finanțate de a furniza servicii sociale și de a colecta resurse suplimentare pentru continuarea proiectelor, **sustenabilitatea financiară a centrelor rămâne o problemă importantă care trebuie avută în vedere.** Soluții posibile ar putea fi adoptarea unei abordări strategice pentru colectarea de fonduri, implicarea voluntarilor și organizațiilor de caritate în activitățile proiectului, identificarea de sponsori și realizarea unor parteneriate public-private.

ANEXA DMI 3.4.

Evaluarea de impact a Domeniului Major de Intervenție 3.4. - Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă:

Acest domeniu de intervenție a urmărit îmbunătățirea calității infrastructurii de educație, a dotării școlilor, a structurilor de cazare pentru studenți și a centrelor pentru formare profesională pentru asigurarea unui proces educațional la standarde europene și a creșterii participării populației școlare și a adulților la procesul educațional.

Investițiile în infrastructura educațională sunt necesare și generează impact ridicat, în special:

- în zonele în care accesul și participarea la educație sunt problematice (localitățile/zonile/cartierele cu număr mare de elevi din grupuri vulnerabile);
- în învățământul profesional și tehnic (prin creșterea calității educației profesionale și tehnice și o mai bună adaptare a acesteia la cerințele pieței muncii);
- în cazul dezvoltării de campusuri universitare și preuniversitare (care răspund atât nevoilor educaționale, cât și nevoilor locative ale elevilor și studenților, crescând astfel accesul la educație).

Evaluarea de impact a DMI 3.4. a analizat:

- schimbările aduse de această intervenție;
- cuantificarea și explicarea efectelor intervenției la nivelul beneficiarilor și a grupurilor țintă.

Perioada analizată: 2008 - septembrie 2013

Număr de proiecte analizate: 146 de proiecte.

Contribuția din Fondul European de Dezvoltare Regională-FEDR: 68,9 milioane de euro.

Principalele concluzii ale analizei

Intervențiile efectuate prin DMI 3.4. au contribuit la:

- **Îmbunătățirea calității infrastructurii de educație** -investițiile prin DMI 3.4 dau rezultatele cele mai bune acolo unde resursele alternative (bugetul local și bugetul național) nu permit finanțări de amploare. În particular, în localitățile sărace, unde sunt diferențe mai mari între baza materială a școlilor beneficiare de finanțare prin DMI 3.4 al POR față cele non-beneficiare, analiza a relevat că **gradul de dotare cu logistică în școlile generale care au beneficiat de finanțare este cu 5,6% mai mare decât în grupul de control.**
- **Efectul „propagat” al rezultatelor:** de modernizarea unor infrastructuri educaționale beneficiază și alți elevi din localitate care nu sunt înscriși în școala vizată de investiții (de ex., de laboratoare moderne de limbi străine, științe și informatică, centre de artă sau facilități pentru practicarea sporturilor).
- **Facilitarea accesului la educație, în special a copiilor/tinerilor din mediul rural, a celor din medii sociale vulnerabile sau a celor cu dizabilități:** facilitarea participării elevilor cu diferite dizabilități la educație reprezintă un efect ce poate fi atribuit direct DMI 3.4, atât prin crearea unui mediu de învățare mai prietenos, mai bine adaptat pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, cât și prin dotarea cu echipamente și materiale de învățare moderne.

Evaluarea de impact a Domeniului Major de Intervenție 4.3 - Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor:

Obiective: Domeniul Major de Intervenție 4.3 "Sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor", din cadrul Programului Operațional Regional 2007-2013, a urmărit:

- sprijinirea dezvoltării microîntreprinderilor din sectorul construcției, industrie și servicii, situate în zonele urbane, astfel încât, până în 2015, 1500 de microîntreprinderi să fi fost sprijinite și 3000 de noi locuri de muncă permanente să fi fost create în microîntreprinderile sprijinite.

Acest Domeniu Major de Intervenție a fost implementat într-o perioadă dificilă, deoarece microîntreprinderile, care reprezintă o parte importantă a economiei, au fost afectate de criza economică.

Procesul de implementare a DMI 4.3 a fost realizat în trei apeluri, însă evaluarea s-a concentrat pe primele două apeluri dintre acestea:

- Primul apel de proiecte, lansat în 2008, are o alocare financiară de 20 de milioane de euro, cu o co-finanțare minimă din partea beneficiarului de 30%;
- Cel de-al doilea apel de proiecte, lansat în iulie 2010, are o alocare de aproximativ 190 de milioane de euro; componenta nerambursabilă ajungând la 100% din cheltuielile eligibile ale proiectelor.

Principalele concluzii ale analizei

- *cantitative:*

- **Întreprinderea care a beneficiat de sprijin prin DMI 4.3 și-a mărit personalul, în medie, cu 3 angajați, față de întreprinderea care nu a avut la dispoziție acest instrument financiar. Acest efect net este măsurat ca diferența medie dintre locurile de muncă nou create de beneficiarii și de non-beneficiarii Regio cu care au fost comparați, în perioada 2008-2012.**
- **Analiza contrafactuală a dovedit o creștere nesemnificativă a cifrei de afaceri, nefiind posibil să se indice, din punct de vedere statistic, dacă există o probabilitate mai mică/mai mare ca beneficiarii să își crească cifra de afaceri/eficacitatea în comparație cu non-beneficiarii cu care au fost comparați.**
- **Beneficiarii proiectelor finalizate în 2009 au avut performanțe mai bune chiar și la patru ani după finalizarea intervenției, menținând cu 2,4 locuri de muncă per microîntreprindere mai mult decât non-beneficiarii comparați, existând o corelare pozitivă între valoarea financiară a grantului și variația ocupării forței de muncă.**
- **Evoluția apelului de proiecte nr. 2 a fost mai eficientă, în ce privește crearea de locuri de muncă, decât Apelul de proiecte nr. 1, în mare parte datorită susținerii financiare din partea Fondului European de Dezvoltare Regională.**
- **Dintre factorii esențiali ce au contribuit la obținerea finanțării de către microîntreprinderi se remarcă disponibilitatea informațiilor despre finanțări pe site-uri web relevante, apartenența la sectorul servicii (microîntreprinderile din sectorul construcțiilor și industriei au o tendință mai scăzută de a aplica la finanțare, comparativ cu cele din sectorul serviciilor) și situația financiară bună înainte de finanțare.**

- - *calitative*:
- **Creșterea capacității beneficiarilor Regio 2007-2013 de a exploata oportunitățile de piață:** cu cât microîntreprinderile au fost mai receptive la provocările pieței, au identificat mai eficient sursele de finanțare prin DMI 4.3.
- **Creșterea orientării strategice și reorientării - schimbării domeniului de activitate.**
- **Creșterea gradului de trecere de la comercializare la producție.**
- **Creșterea calității producției și furnizarea de noi servicii:** antreprenorii beneficiari au făcut modificări substanțiale ale produselor și serviciilor, care au dus la apariția de noi branduri, noi produse, noi oportunități de piață. Astfel, putem considera că cea mai importantă valoare adăugată a DMI 4.3. este creșterea capacității antreprenoriale a beneficiarilor.
- **Simpla solicitare a unui plan de afaceri, necesar pentru depunerea proiectului, a stimulat o reorganizare generală a activităților microîntreprinderilor și a asigurat resursele financiare adecvate, în special în cadrul celui de-al doilea apel de proiecte, pentru a finanța investițiile;**
- **Creșterea numărului de locuri de muncă:** la patru ani după finalizarea proiectelor, beneficiarii creează, în medie, cu 3 locuri de muncă mai mult decât non-beneficiarii comparați.
- **Conceperea proiectului a fost o provocare, apelându-se la consultanți ale căror servicii nu au atins așteptările aplicanților.**

ANEXA DMI 5.2.

Evaluarea de impact a Domeniului Major de Intervenție 5.2 - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii de turism pentru valorificarea resurselor naturale și creșterea calității serviciilor turistice:

Obiective - acest domeniu de intervenție a urmărit:

- să valorifice resursele naturale în scop turistic;
- să diversifice serviciile turistice;
- să creeze/extindă structuri de agrement turistic.

Astfel, POR a finanțat obiectivele cu potențial turistic care sunt localizate în:

- localitățile din mediul urban;
- localitățile din mediul rural în care sunt implementate proiecte cu o valoare mai mare de 6.400.000 lei;
- stațiunile turistice balneare, climatice și balneo-climatice (indiferent dacă sunt localizate în mediul rural sau urban).

Pentru atingerea acestor 3 obiective, o paletă largă de operațiuni au fost considerate eligibile:

- **Amenajarea obiectivelor turistice naturale cu potențial turistic** (canioane, chei, peșteri, lacuri glaciare etc.);
- **Valorificarea potențialului turistic montan prin construirea infrastructurii necesare**, respectiv reabilitarea și amenajarea căilor de acces către principalele obiective turistice naturale, refugii alpine, marcarea traseelor turistice, panouri informative, platforme de campare, posturi Salvamont;
- **Dezvoltarea turismului balnear** - îmbunătățirea, modernizarea și dotarea bazelor de tratament, inclusiv a salinelor terapeutice, dezvoltarea rețelelor de captare și transport a izvoarelor minerale și saline etc.;
- **Crearea, reabilitarea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente** (exemplu, piscine, terenuri de mini-golf, tenis, paint-ball, turism feroviar pe linie ferată îngustă, în zonele de deal și de munte etc.).

Perioada analizată: 1 ianuarie 2017 - 31 decembrie 2014.

Număr de proiecte analizate: 43, finalizate până la data de 31 decembrie 2013.

Contribuția din Fondul European de Dezvoltare Regională-FEDR: 68,5 de milioane de euro.

Principalele concluzii ale analizei

- **Creșterea numărului camerelor și locurilor de cazare nou create:** DMI 5.2 are un efect net pozitiv echivalent cu **+28,25 camere nou create/beneficiar IMM și cu +50,42 locuri de cazare nou-create per beneficiar IMM**, prin comparație cu unități din turism similare care nu au beneficiat de intervenția DMI 5.2.
- **Creșterea numărului de „sosiri în unitatea de cazare” și de „înnoptări în unitatea de cazare”:** Beneficiarii privați ai DMI 5.2 al POR au înregistrat în 2013, față de 2009, creșteri de 2-3 ori ale numărului de „sosiri în unitatea de cazare” și de „înnoptări în unitatea de cazare”.
- **Gradul de ocupare a infrastructurilor finanțate prin POR a crescut**, ca medie, de la 37,44% la 45,63%, peste valorile înregistrate la nivel național, de aproximativ 25%.
- **Creșterea numărului de angajați/beneficiar IMM:** DMI 5.2 are un efect net pozitiv de **+12,40 angajați/ beneficiar IMM**, față de grupul de non-beneficiari.
- **Creșterea cifrei de afaceri a beneficiarilor intervenției POR:** creșterea cifrei de afaceri, inclusiv din turism, a fost superioară celei înregistrate de unitățile similare care nu au beneficiat de finanțare POR, și a fost echivalentă cu **+1.122.536 lei/beneficiar IMM pentru cifra de afaceri totală și, respectiv, +933.995 lei/beneficiar IMM pentru cifra de afaceri din turism;**

- **Proiectele implementate în cadrul DMI 5.2 al POR au un impact asupra dezvoltării socio-economice, mai puternic la nivel local și zonal, prin locurile de muncă create și taxele și impozitele virate la bugetul local, dar și prin stimularea altor investiții și a afacerilor conexe**
- **Efectele DMI 5.2. sunt moderate din perspectiva duratei medii de sejur.** În acest context, serviciile calitative și diverse oferite prin intervenția implementată în cadrul DMI 5.2 determină prelungirea sejurului, așa cum și-a propus DMI 5.2 al POR, dar de o manieră limitată, dacă în localitate/zonă lipsesc alte elemente necesare unui „produs turistic” (resurse turistice, infrastructură de agrement și de acces, servicii de transport și comunicare), de resursele financiare limitate alocate petrecerii timpului liber a potențialilor turiști români și de numărul încă scăzut de turiști străini.
- **Proiectele mai eficiente fac parte din categoria celor implementate de beneficiari din orașele mari și din stațiuni turistice de interes național și local.** Proiectele care au aplicat un concept „integrat” (în sensul modernizării și extinderii infrastructurii existente și diversificării produsului turistic prin dezvoltarea unei infrastructurii de agrement sau adăugarea unei astfel de infrastructuri sau a unei capacități de cazare deja existente) au un impact superior prin comparație cu investițiile realizate doar în infrastructura de cazare.

Informații suplimentare:

Ce sunt evaluările de impact?

Evaluările de impact caută să identifice schimbările, rezultatele, care pot fi atribuite direct unui program, unui proiect sau unor politici (cunoscute sub denumirea de „intervenție”). Evaluarea impactului este menită să răspundă unor întrebări cheie pentru elaborarea de politici bazate pe dovezi: ce funcționează, ce nu funcționează, de ce și pentru câtă vreme/în ce condiții?

Noile cerințe cu privire la evaluare, care decurg din cadrul Europa 2020, introduc analiza impactului și măsurarea efectului net ca fiind sarcini fundamentale de evaluare ce trebuie realizate.

În funcție de ceea ce se urmărește prin realizarea unei evaluări a impactului, se folosesc două metodologii:

- Evaluarea Contrafactuală a Impactului (ECI) - scopul principal al evaluării este să răspundă unei întrebări de tipul „produce programul o diferență?”, atunci metodologia potrivită constă în identificarea și estimarea efectelor cauzale prin intermediul metodelor contrafactice.
- Evaluarea Impactului Bazată pe Teorie (EIBT) - Dacă scopul este identificarea răspunsului unei întrebări de tipul „de ce funcționează?” programul, atunci metodele recomandate sunt legate de identificarea teoriei schimbării din spatele programului și analizarea succesului acestuia prin realizarea unei comparații între teorie și implementarea efectivă.

Ce este evaluarea contrafactuală de impact

Evaluarea contrafactuală de impact (ECI) este o familie de metode care țin de aplicarea instrumentelor econometrice asupra unei serii de modele, în scopul obținerii unor statistici valide cu privire la existența, la mărimea și la structura impactului pe care o exercită o anumită formă de intervenție asupra unui indicator observabil sau a unei caracteristici a celor susținuți, numite rezultat. Evaluarea se bazează pe lucruri concrete și urmează metodologii bine definite pentru a ajunge la concluzii a căror corectitudine poate fi garantată și testată.

Prin evaluările contrafactice de impact încercăm să măsurăm efectul net (sau impactul) unei intervenții, care este diferența între rezultatul observat după o intervenție ce a avut loc și rezultatul care ar fi fost observat dacă intervenția n-ar fi avut loc: cel din urmă a fost numit „contrafactual”. Efectul poate fi dedus în măsura în care evaluatorul găsește un mod plauzibil de a aproxima ce s-ar fi întâmplat dacă intervenția nu ar fi avut loc.

Pe lângă tehnici de analiză cantitativă, se folosesc și metode de analiză calitativă a datelor, cum ar fi interviul, studiul de caz, panelul de experți, benchmarking, focus group, etc.

În urma aplicării diferitelor metode contrafactice pentru analiza datelor colectate, concluziile ce pot fi trase se referă la impactul net - efectele directe, independent de efectele exercitate de alți factori contextuali al finanțării asupra tipului de grup țintă.

Programul Operațional Regional 2007-2013

Programul Operațional Regional 2007-2013 (REGIO) România este finanțat prin unul dintre fondurile structurale ale Uniunii Europene - Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care sprijină regiunile UE cu un PIB pe cap de locuitor sub 75% din media europeană. Regio a avut un buget de aproximativ **4,6 miliarde euro**, din care finanțarea UE a reprezentat 85%, restul provenind din fonduri naționale (15%).

Este unul dintre primele programele operaționale românești aprobate de Comisia Europeană, aplicabil tuturor celor [opt regiuni de dezvoltare](#) ale României, care a urmărit reducerea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre regiunile mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, prin dezvoltare durabilă și îmbunătățirea infrastructurii și a mediului de afaceri.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice gestionează programul în calitate de [Autoritate de Management](#) iar implementarea este realizată prin [Organismele Intermediare](#) din cele opt Agenții de Dezvoltare Regională și Autoritatea Națională pentru Turism.